ADORACIÓN GUAMÁN

«Amb el TTIP correm el risc que els 'lobbies' es convertisquen en colegisladors»

Professora de dret laboral a la Universitat de València, activista i membre del Consell Científic d'Attac, Adoración Guamán (València, 1977) coneix, com pocs, els ets i els uts del TTIP. És autora d''El asalto de las multinacionales a la democracia'.

Diuen els defensors del TTIP que gràcies a aquest acord comercial cada família disposarà de 545 euros de renda; hi haurà un augment permanent del PIB del 0,48% a la UE i del 0,39% a Estats Units; beneficiarà sobretot les pimes i posarà a disposició dels consumidors una gamma de béns més àmplia i més barata. Què respon a aquests arguments?

—Aquests arguments provenen d'estudis que ha patrocinat la Comissió Europea. Curiosament, però, *a posteriori*, la Comissió mateix ha criticat els resultats i ha admès que eren massa optimistes, sobretot perquè els beneficis encara no poden computar-se. Aquests informes utilitzen una metodologia basada en la competència perfecta i, per tant, en cap moment tenen en compte les previsibles i possibles externalitats negatives.

Per una altra banda, hi ha un estudi de Jeroni Capaldo que apunta que és previsible que es produïsca, arran del TTIP, una involució, una reducció de les rendes del treball i una pèrdua de llocs de treball de fins a 600.000. Segons Capaldo, els països més perjudicats seran els que tenen un sistema de benestar més fort.

—Però per què hauríem de refiarnos d'aquest estudi i no dels anteriors, que assenyalaven els avantatges del TTIP?

—Jo crec que no hauríem de prendre en consideració ni un estudi ni l'altre, sobretot en allò relatiu a les quantitats perquè la quantificació econòmica a aquestes alçades és impossible de fer. I en tot cas, crec que les reticències econòmiques no han de ser la base de la nostra argumentació per explicar el nostre rebuig al TTIP. Hi ha una sèrie de mesures desreguladores que ens afectaran greument, així com una cessió de sobirania inqüestionable. Un bon exemple de les conseqüències que tenen els tractats de lliure comerç és el NAFTA. També ací les previsions econòmiques eren molt bones però el resultat ha sigut deslocalització i atur.

—El TTIP segueix la línia de tractats de lliure comerç, els quals a l'hora s'imbriquen en la filosofia de l'Organització Mundial del Comerç. El comerç internacional és dolent *per se*?

—El comerç internacional tal com està concebut avui dia provoca perjudicis a les majories socials. En l'actual estat de coses es limita a provocar guanys per a les grans corporacions. L'acte de comerciar, per ell mateix, no és negatiu i pot provocar creixements sempre que tinga regles justes que afavorisquen tothom. El problema de la regulació que estableix l'OMC és que està enfocada a les necessitats de les grans companyies, les quals volen eliminar els entrebancs al comerç que permeten que tinguem determinades garanties quant a qualitat, salut o respecte al medi ambient. No es poden eliminar estàndards de protecció o posar en risc els drets laborals, tal i com fa el TTIP. Mesures com aquestes beneficien només les empreses i els seus guanys no es redistribueixen entre els ciutadans.

—Diria que ens governen les grans corporacions?

→

→ —Absolutament. El TTIP és una mostra d'una democràcia de perfil baix, que, no contenta amb la desregulació i el dèficit democràtic de la Unió Europea, ara incrementa un poc més la distància existent entre la ciutadania i els qui prenen les decisions. El TTIP allunya la possibilitat de governar sobre les nostres vides, ens furta la sobirania.

—La comissària de Comerç de la UE, Cecilia Malmström, diu que a Europa "hi ha una majoria silenciosa" favorable al TTIP. A més, diu, "són les negociacions comercials més transparents de la història de la UE, tots els documents estan disponibles i accessibles als ciutadans".

—Té raó que ha sigut la més transparent perquè les anteriors negociacions s'havien dut completament en secret. No sabem, per exemple, com s'han negociat els tractats amb Corea o amb Canadà. En el cas del TTIP, però, gràcies a la mobilització social, la Comissió ha anat obrint la porta a alguna informació. El problema, però, és que no tot és públic. En l'actualitat, en la pàgina de la UE es publiquen els textos a partir dels quals es negocia. El que posen de manifest els documents revelats per Greenpeace és que en la negociació la UE està cedint molt per arribar a acords amb els EUA. Per als mandataris europeus, el TTIP és l'antídot per eixir de la crisi, encara que això supose rebaixar estàndards europeus.

—Precisament la mateixa Cecilia Malmström diu sobre això: "Cap acord comercial de la UE no rebaixarà mai els nostres nivells de protecció als consumidors, seguretat alimentària o medi ambient. Els acords comercials no canviaran les nostres normes sobre organismes modificats genèticament, com produir una carn segura o protegir el medi ambient".

—Respecte a això, hi ha dues qüestions: la primera, la mateixa UE fa molt de temps que redueix els seus estàndards mediambientals. Ara en el TTIP l'únic que es fa és plasmar dinàmiques que ja es produeixen en la UE.

La segona qüestió és que els documents de Greenpeace posen en evidència que la UE va renunciant al principi de precaució. En moltes matèries s'exigeix l'evidència científica per justificar la protecció de determinats drets, quan el principi de precaució obliga a fer tot el contrari.

No es pot oblidar, d'una altra banda, que aquest és un tractat viu. Això vol dir que estableix mecanismes perquè els compromisos adquirits per les parts vagen evolucionant cap a una més gran desregulació. El fet que siga un tractat viu provoca que es creen comissions i consells en què participen la UE i Estats Units i també els *lobbies*.

—Parlem del Consell de Cooperació Reguladora, una eina contemplada en el TTIP. Vostè ha dit que és com posar els *lobbies* en l'avantsala del procés regulador.

—El TTIP té tres pilars. El primer és l'obertura del mercat, això és, l'eliminació d'aranzels, barreres al comerç i normes que regulen els serveis. Ací estem un poc al límit, perquè els EUA estan exigint una liberalització molt àmplia en el sector serveis. La UE, per la seua banda, demana que els EUA òbriguen la porta als seus mercats de contractació pública, exigència a la qual els EUA es neguen. És a dir, no hi ha reciprocitat perquè els EUA exigeixen proteccionisme per a allò que és d'ells però exigeixen obertura a l'altra part.

El segon pilar, què teòricament ha de donar molts guanys és el de la competència reguladora. Això què vol dir? Les barreres al comerç no sols existeixen pels aranzels sinó per normes que són dispars. El TTIP vol reduir els costos dels intercanvis comercials, homogeneïtzant les regulacions tècniques en la fabricació de béns. La qüestió és, però, que aquesta regulació no només afectarà les qüestions tècniques, sinó que un apropament de les normes entre els EUA i la UE provocarà una reducció de drets socials i d'estàndards mediambientals i, sobretot, suposarà una limitació de la capacitat normativa dels Estats nacionals.

A més, en cap moment no es generaran normes comuns entre les dues parts. El que es planteja és el reconeixement mutu: tu dónes les meues normes per bones i jo dono les teues per bones. Això provoca que qui té la norma més desregulada sempre surt guanyant perquè pot provocar la deslocalització d'empreses, comerciar més barat o encapçalar una cursa a baixa.

En tot cas, allò que em preocupa de la cooperació reguladora és que prioritza l'anàlisi d'impacte econòmic per sobre dels objectius socials. És a dir, que en la filosofia del TTIP, si una norma té un impacte social negatiu, ha de desaparèixer. A més, en el Consell de Cooperació Reguladora es dóna entrada a la Comissió Europea, a l'homòleg nord-americà i als *lobbies*. Això no té ni cap ni peus! S'està donant entrada als *lobbies* en l'avantsala del procediment legislatiu. I en una democràcia representativa qui ha de legislar és el Parlament triat democràticament. Correm el risc que els *lobbies* es convertisquen en colegisladors

Nosaltres no podem negar l'existència dels *lobbies*, perquè existeixen i són una realitat, però exigim que es regulen i que quede constància de qui es reuneix amb qui. Tal com està ara estructurat l'esquema, als *lobbies* se'ls situa a un nivell superior que a les institucions triades democràticament. El mateix Parlament Europeu reconeix que la coordinació reguladora podria donar lloc a una reducció de la capacitat de legislar de la UE i els Estats membres.

«Ens governen les grans corporacions. El TTIP ens furta la sobirania»

—I el tercer pilar?

—Té a veure amb els casos en què es produïsca un conflicte entre una corporació i les normes d'un Estat, circumstància en la qual es posa en marxa un organisme d'arbitratge anomenat ISDS. És un sistema que permet als inversors estrangers demandar un Estat davant un tribunal privat d'arbitratge, de manera que s'eludeix el sistema judicial estatal. Els sistemes d'arbitratge són una realitat que ja existeix, però en el cas del TTIP el seu poder és més gran. A pesar dels maquillatge que se'ls ha volgut posar, continuen sent vies paral·leles i privilegiades perquè els inversors estrangers protegisquen les seues inversions, eludint la normativa estatal i els tribunals nacionals. Es manté la discriminació entre inversors nacionals, i se situa aquests en millor posició que les empreses locals i es posa permanentment en qüestió el poder de regulació dels Estats.

—Els contraris al TTIP sostenen que ataca les denominacions d'origen. Quin és el risc respecte a això?

—La legislació dels EUA el que fa és protegir la marca, no la denominació d'origen. I la marca protegeix el consumidor, mentre que la DO protegeix i dóna suport al productor i al territori. En el Tractat de Lliure Comerç amb Colòmbia, per exemple, va tenir conseqüències negatives per als productors de cafè. La UE demana que els EUA reconeguen les DO però els EUA diuen que no. Hi ha un gran *lobby* nord-americà, Agrifood, que està fent molta pressió sobre EUA perquè mantinga la seua postura.

—Diria que els Estats de la UE han dimitit de la seua obligació de protegir els seus ciutadans?

—Tots no, cada país està gestionant-ho d'una manera. França i Alemanya, per exemple, s'han preocupat d'introduir excepcions en matèries com l'agricultura o la sanitat pública. Espanya, en canvi, és la que està exigint uns nivells de protecció més baixos. Espanya no només dóna un suport absolut al TTIP sinó que a més fa deixadesa de funcions. A França, en canvi, tant el Senat com l'Assemblea han qüestionat el suport del Govern al TTIP.

—A parer seu, aquest tractat hauria de tenir la ratificació dels Estats membres?

—Absolutament. El TTIP és un tractat mixt perquè afecta competències dels Estats membres, però la Comissió Europea vol aprovar-lo com un tractat de comerç pur, que no requereix el suport dels Estats membres. Pròximament la UE ha d'aprovar l'acord de comerç amb Canadà, el Ceta i aleshores sabrem si es considera un tractat comercial o mixt. Nosaltres volem que siguen considerats mixts perquè la ciutadania hauria de poder dir-hi la seua. Cal que els parlaments s'hi manifesten. •